

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 379/2011-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. Z., V., zastúpenej advokátkou JUDr. I. M., M., pre namietané porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Co/324/2010-75 z 22. februára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Z. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júna 2011 doručená sťažnosť M. Z., V. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co/324/2010-75 z 22. februára 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka bola odporkyňou v konaní o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov z dôvodu vyhlásenia konkurzu na návrh správkyne konkurznej podstaty skončenom rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 16 C 248/2003-33 z 27. apríla 2004. Týmto rozhodnutím ju súd spolu s úpadcom zaviazal zaplatiť pôžičku od U., a. s., B., ktorá celkovo predstavovala sumu 850 000 Sk s príslušenstvom. Vo výroku rozhodnutia je po prikázaní majetku účastníkom ďalej uvedené: *«„Pôžičku od U., a. s. B. v sume 850 000,- Sk s príslušenstvom na základe rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 11 Cb 1476/96-33, zo dňa 19. 5. 1999 sú účastníci povinní zaplatiť U., a. s. B. každý v 1-ici, teda po 425 000,- Sk.“»* Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 20. júla 2004. Sťažovateľka nadobudla po ukončení exekučného konania presvedčenie, že voči nej už neexistujú žiadne pohľadávky vyplývajúce z úveru jej manžela. Prvostupňový súd však uznesením č. k. 16 C 248/2003-68 z 20. septembra 2010 (teda viac ako po šiestich rokoch) opravil podľa § 164 Občianskeho súdneho poriadku výrok uvedeného rozsudku tak, že správne má byť uvedené *„... každý v 1/2, teda po 425.000.-SK s príslušenstvom“*. Uvedená oprava bola podľa doložených listinných dôkazov v súlade s vyhláseným rozsudkom, keď bolo zrejmé, že prepisovaním súd urobil chybu a vynechal z výroku rozhodnutia príslušenstvo. Sťažovateľka považovala toto uznesenie za takú zmenu rozsudku, ktorá je výrazne v jej neprospech, a voči opravnému uzneseniu sa odvolala. Krajský súd ako súd odvolací však rozhodnutím č. k. 4 Co/324/2010-75 z 22. februára 2011 napadnuté uznesenie potvrdil.

Porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí sťažovateľka v tom, že rozhodnutia všeobecných súdov sú v rozpore s ústavným princípom právnej istoty a právom na spravodlivé súdne konanie, a preto sú podľa nej z ústavného hľadiska neudržateľné.

V sťažnosti sťažovateľka uvádza:

«... 2. Po doručení rozsudku Okresného súdu Michalovce č. k. 16 C 248/2003-33 z 27. 4. 2004, ktorý nadobudol právoplatnosť 20. 7. 2004, výrokom ktorého som nebola zaviazaná na úhradu polovice príslušenstva pohľadávky označenej v bode 1, som aj vzhľadom na skutočnosti uvedené v bode 1 a aj vzhľadom na obsah korešpondencie, ktorú obdržieval manžel od Exekútorského úradu JUDr. B., bola jednoznačne presvedčená, riadiac sa výrokom rozsudku OS Michalovce z 27. 4. 2004. že môj podiel zodpovednosti za splácanie predmetného úveru predstavuje iba polovicu istiny, t. j. 425.000.-SK.

3. V exekučnom konaní vedenom na Exekútorskom úrade Mgr. M. Z. v M. bola celá táto pohľadávka uhradená a na základe tejto skutočnosti bolo exekučné konanie podľa § 60 zákona č. 233/1995 Z. z. ukončené vrátením poverenia súdu, o čom tiež predkladám ústavnému súdu listinné dôkazy. Po ukončení tohto exekučného konania som bola presvedčená, že voči mne už neexistujú žiadne pohľadávky vyplývajúce z úveru môjho manžela, avšak potom mi bolo doručené hore uvedené uznesenie Okresného súdu Michalovce z 20. 9. 2010.

4. Po nahliadnutí do spisu Okresného súdu Michalovce sp. zn. 16 C 248/2003 som zistila, že spoločnosť E., s.r.o. podala 17. 9. 2010, t. j. po ukončení exekučného konania na Exekútorskom úrade Mgr. M. Z., opätovný návrh na vydanie opravného uznesenia k rozsudku OS Michalovce z 27. 4. 2004. Už zo samotného obsahu tohto opätovného návrhu doručeného OS Michalovce 20. 9. 2010 vyplýva, že Okresný súd Michalovce po podaní prvého návrhu z 28. 7. 2010 na zmenu výroku rozsudku odmietal vykonanie danej zmeny, nakoľko súd nemôže opraviť výrok nad rámec uvedeného vo výroku rozsudku. Napokon však súd podľa tlaku tohto nového veriteľa môjho manžela a výrok v rozsudku opravil hore uvedeným spôsobom, čo sa ma výrazne dotklo. Po dlhých rokoch totiž je zmenený rozsudok z roku 2004 výrazne v môj neprospech, pričom už z návrhu veriteľa doručeného OS Michalovce 20. 9. 2010 jednoznačne vyplýva, že mieni odo mňa požadovať nad rámec pohľadávky úplne vyrovnanej v exekučnom konaní (bod3) aj úroky z omeškania, hoci ako to bolo uvedené, celé príslušenstvo úveru si uplatňuje súbežne daný veriteľ v exekučnom konaní proti môjmu manželovi.

5. V uznesení Krajského súdu v Košiciach z 22. 2. 2011 sa však konštatuje, že „bolo potrebné vydať opravné uznesenie, naviac ak poukazuje odvolateľka na to, že exekučné

konanie vo veci bolo právoplatne skončené, tak nedochádza k žiadnej zmene, len ku skutočnosti, že bude jedno uznesenie vo veci rozsudku súdu 16 C 248/2003 v súlade s opravných uznesením, a preto nebolo potrebné vo veci rozhodnúť inak.“ Toto tvrdenie v dôvodoch uznesenia Krajského súdu v Košiciach z 22. 2. 2011, ktoré sťažovateľka navrhuje zrušiť, je jednak nezrozumiteľné, resp. len čiastočne zrozumiteľné, ale taktiež je aj v úplnom rozpore s tým, čoho sa domohol navrhovateľ tohto opravného úkonu – E., s. r. o. Nie je totiž pravdou, že nedochádza opravným uznesením k žiadnej zmene rozsudku, pretože ide o jeho výraznú zmenu, s čím sa krajský súd v napadnutom uznesení nevysporiadal.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd rozhodol vo veci jej sťažnosti týmto nálezom:

„Právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru a právo sťažovateľky vlastníť majetok vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4 Co/324/2010 - 75 z 22. februára 2011 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

Sťažovateľke sa priznáva právo na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 261,82 EUR, ktorú je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky JUDr. I. M. do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

Ústavný súd listom z 24. júna 2011 požiadal v zmysle ustanovenia § 31 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) krajský súd o vyjadrenie k sťažnosti. Vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 SprV/485/2011 doručenom ústavnému súdu 21. júla 2011 predseda krajského súdu navrhol ústavnú sťažnosť odmietnuť. K námietkam sťažovateľky uviedol:

«K výhradám sťažovateľky ohľadom opravného uznesenia dovoľujeme si poznamenať toto:

Podľa § 164 O. s. p., súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejme nesprávnosti. O oprave vydá opravné uznesenie, ktoré doručí

účastníkom. Pritom môže odložiť vykonateľnosť rozsudku na čas, kým opravné uznesenie nenadobudne právoplatnosť.

Citované ustanovenie oprávňuje súd opraviť v rozsudku kedykoľvek, i bez návrhu, chyby v písaní a počítaní a iné zrejme nesprávne, t. j. ku ktorým došlo len zjavným a okamžitým zlyhaním v duševnej, či mechanickej činnosti osoby, na účasti ktorej došlo k vyhláseniu alebo vyhotoveniu rozsudku, a ktoré sú zrejme. Zákon má na mysli písárske chyby, omyly v súčtoch a pod. Chyba však musí byť zrejmalá (jasná, očividná, nápadná ...).

Z písomného vyhotovenia rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 27. apríla 2004, č. k. 16 C 248/K03 - 33 je v treťom odseku výroku očividná chyba v uvedení správneho podielu „v 1/2-ici“. namiesto „v 1-ici“.

Ide o jasnú, očividnú chybu v písaní.

Postup okresného súdu, ako aj odvolacieho súdu pri oprave uvedenej chyby v písaní vo výroku označeného rozsudku považujeme za správny.

Za nepatričnú považujeme polemiku sťažovateľky ohľadom príslušenstva, lebo rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 19. 05. 1999, č. k. 11 Cb 1476/96 - 33, bola U., a. s. B. priznaná suma 850 000,- Sk s príslušenstvom (vid' tretí odsek výroku rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 27. apríla 2004, č. k. 16 C 248/03 - 33).

Pokiaľ sťažovateľka vyčíta odvolaciemu súdu nedostatok riadneho odôvodnenia uznesenia, treba poznamenať, že podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosť napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Pre úplnosť sa nám žiada povedať, že judikatúra Najvyššieho súdu SR považuje nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie, a táto vada zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania (vid' napr. Uznesenie NS SR z 31. 01. 2011, sp. zn. 2 Cdo 66/2010, rozsudok NS SR z 24. augusta 2006, sp. zn. 3 Cdo 248/05, uznesenie z 9. novembra 2010, sp. zn. 5 Cdo 293/09, etc).»

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd Slovenskej republiky je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

1. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že krajský súd potvrdením opravného uznesenia svojím rozhodnutím v odvolacom konaní č. k. 4 Co/324/2010-75 z 22. februára 2011 porušil jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Krajský súd zdôvodnil svoje rozhodnutie o potvrdení uznesenia súdu prvého stupňa takto:

„Odvolací súd vec preskúmal na neverejnom zasadnutí bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 a zistil, že súd prvého stupňa vo veci správne rozhodol poukazujúc na ust. § 164 O. s. p. kedykoľvek aj bez návrhu opraví chyby v písaní a počítaní ako aj iné zrejme nesprávnosti a o tejto oprave je potrebné vydať opravné uznesenie takto súd, preto postupoval a nebolo dôvodov na zrušenie ani na zmenu tohto rozhodnutia.

Odvolací súd preto vec potvrdil v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 poukazujúc na to, že ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia môže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa stotožňuje so závermi súdu prvého stupňa a poukazuje jednoznačne na to, že odvolacie námietky nie sú právne relevantné. Bolo potrebné vydať opravné uznesenie, naviac ak poukazuje odvolateľka na to, že exekučné konanie vo veci bolo

právoplatne skončené, tak nedochádza k žiadnej zmene, len ku skutočnosti, že bude jedno uznesenie vo veci rozsudku súdu 16 C 248/2003 v súlade s opravným uznesením a preto nebolo potrebné vo veci rozhodnúť inak.“

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje najprv za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní obyčajných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Ústavnou kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí (opatrení alebo iných zásahov) všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04).

Ústavný súd preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu a zisťoval, či nevykazuje znaky arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti.

Podľa § 164 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní, ako aj iné zrejmé nesprávnosti. Lehota na vydanie opravného uznesenia nie je ohraničená. Z formulácie „kedykoľvek“ vyplýva, že vydanie opravného uznesenia aj viac ako po šiestich rokoch nie je v nesúlade s ustanovením zákona.

Ústavný súd ďalej zvažoval, či v posudzovanom prípade opravu doplnením výroku o „príslušenstvo“ možno považovať za zrejmu nesprávnosť v písomnom vyhotovení rozsudku.

Pohľadávka je spojená s príslušenstvom, ktorým sú v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s uplatnením pohľadávky. Okrem dohodnutého príslušenstva Občiansky zákonník v § 517 ods. 2 upravuje úroky z omeškania, ktoré sú hmotnoprávnym nárokom, na ktorý sa rovnako ako na pohľadávku, ku ktorej sa viažu, vzťahuje zásada vyjadrená v ustanovení § 153 ods. 2 OSP, v zmysle ktorej je súd viazaný návrhom, a okrem prípadov uvedených v tomto zákonnom ustanovení nesmie prisúdiť viac alebo niečo iné. Podľa ustanovenia § 156 ods. 4 OSP len čo súd vyhlási rozsudok, je ním viazaný. Z doložených listinných dôkazov vyplýva, že súd vo verejnom vyhlásení rozsudku č. k. 16 C 248/03-40 z 27. apríla 2004 zaviazal sťažovateľku zaplatiť polovicu istiny s príslušenstvom, pričom táto skutočnosť vyplýva aj z odkazu na rozhodnutie krajského súdu č. k. 11 Cb 1476/96-33 z 19. mája 1999. Ďalej to vyplýva aj z odôvodnenia uvedeného rozsudku, keď na strane 5 jeho písomného vyhotovenia sa uvádza, že správkyňa konkurznej podstaty požaduje zaplatenie pôžičky priznanej krajským súdom rozhodnutím č. k. 11 Cb 1476/96-33 účastníkmi konania každým po 425 000 Sk s príslušenstvom, teda po $\frac{1}{2}$ z pôžičky. Ústavný súd preto usúdil, že v písomnom vyhotovení rozsudku prvostupňového súdu ide v danom prípade o zrejmu nesprávnosť. Všeobecný súd postupoval podľa § 156 ods. 2 OSP a zrejmu nesprávnosť v písomnom vyhotovení rozsudku opravil.

Ústavný súd z rozhodnutia krajského súdu nezistil, že by jeho posúdenie veci a jeho závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Z tohto dôvodu je sťažnosť v tejto časti zjavne neopodstatnená, a preto ju ústavný súd odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom všeobecných súdov nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého postupu

a rozhodnutí všeobecných soudů a nezakládá ani oprávnění ústavního soudu nahradit' ich právní názor svým vlastním.

2. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ústavy ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 326/07) poukazuje na svoj právní názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria aj označené práva, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosesné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ústavy a práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo možné uvažovať v zásade len vtedy, ak by zo strany všeobecného soudu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosesných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením. Z tohto dôvodu odmietol ústavný súd sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez ďalšieho právneho významu zaoberať sa s ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými, ktoré sa viažu na úspech vo veci samej.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2011